

Μητροπολίτου
Γουμενίσσης, Άξιουπόλεως καί Πολυκάστρου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο ΟΣΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
καί ἡ ἑλληνορθόδοξη πολιτιστική μας
κληρονομιά

Ἄνάτυπο ἀπό τό περιοδικό “ΕΚΚΛΗΣΙΑ”
(Ἔτος 1993, σσ. 57-59)
ΑΘΗΝΑ 1993

Ὁμιλία πού ἐκφωνήθηκε κατά τόν πανηγυρικό Ἐσπερινό τῶν Ἐγκαινίων τοῦ νέου προσκυνηματικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ νέου Ἀσκητοῦ στήν ὁμώνυμη Ἱερά Μονή στήν Κεφαλλονιά, ἐνώπιον τοῦ χοροστατήσαντος Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχου Σεβ. Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδωνος καί δώδεκα Σεβ. Ἱεραρχῶν (18-7-1992).

Ο ΟΣΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

“Γεράσιμος κάλλιστον ἤρατο κλέος ἐκ τῆς
ἄνωθεν ἀγλαῆς εὐκοσμίας”.

Τά ἐγκαίνια τῆς νέας ἐκκλησίας

Ἐνα χρέος ἱερό μᾶς συνεκάλεσε σ' αὐτόν τόν περικαλλέ-
σταστο Ναό· καί Σᾶς, πού συναποτελεῖτε τό πλήρωμα τῆς
θεοσώστου Μητροπόλεως Κεφαλληνίας, καί ὄλους ἐμᾶς
τούς λοιπούς –τόν Μακαριώτατο, τούς Ἱεράρχες, τόν Κλῆρο,
τίς Ἀρχές, τούς προσκυνητές– πού, ἀνταποκρινόμενοι στήν
εὐγενική τοῦ Ποιμενάρχου σας πρόσκληση, ἤρθαμε γιά νά
γίνουμε συγκοινωνοί τοῦ χρέους καί συμμετοχοί τῆς χαρᾶς.

Ἦρθαμε γιά τά Ἐγκαίνια τοῦ περικαλλοῦς αὐτοῦ Μονα-
στηριακοῦ Ναοῦ, πού ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ καί ἡ εὐλογία
τοῦ Ὁσίου καί ἡ συνδρομή πολλῶν καί οἱ κόποι τῆς Ἀδελφό-
τητος τόν ἔφεραν εἰς πέρας, ὥστε, ἀπό τόν ἐγκαινιασμό του
καί ἔπειτα, νά ἀποτελεῖ ἕνα τόπο ἱερό, ὅπου ἡ παρουσία
τοῦ Θεοῦ ἡ μυστηριακή εἶναι, θά εἶναι διαρκῆς, μόνιμη καί
ἐνεργοῦσα.

Χάρη σ' αὐτήν τή μόνιμη καί βέβαια παρουσία τοῦ
Θεοῦ, τό ἱερό θυσιαστήριο, τό ἐγκαινιασμένο ἀπό τόν Ἐπί-
σκοπο μέ τά ἱερά λείψανα καί τό Ἅγιο Μύρο, θά ἀποτελεῖ
τόν ἄξονα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Μοναζουσῶν καί ἀπό
αὐτό θά ἐκπηγάζουν οἱ δωρεές τοῦ ἁγιασμοῦ.

Εἶναι πράγματι κορυφαῖο το γεγονός γιά τήν πνευμα-
τική πορεία τῆς Μονῆς καί τοῦ τόπου. Καί σ' αὐτό τό σπου-
δαῖο γεγονός γιά τή δική σας ζωή, θελήσαμε νά μοιρα-
σθοῦμε τήν πνευματικῆς σας εὐφροσύνη καί ἀγαλλίαση καί

νά γίνει πληρέστερη. Στο πρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ καί τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν, πού ἐκφράζουμε τό θεόσωστο πλήρωμα τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μας, συμμετέχει στήν εὐφρόσυνη τούτη ὥρα ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ὅλη ἡ Ὁρθοδοξία.

Ὁ ἄφθαρτος Ἅγιος προεξάρχων τῆς συνάξεως

Ἄλλ' αὐτή ἡ περικαλλέστατη χειροποίητη ἐκκλησία οἰκοδομήθηκε καί λεπτοτεχνουργήθηκε, γιά νά τιμήσει καί - πιά πολύ - γιά νά τιμηθεῖ ἀπό ἕνα ἄλλο, ἀχειροποίητο Ναό. Ἀσφαλῶς ὅλοι μας τό νιώθουμε πῶς εἶναι μέν στολίδι τῆς Μονῆς καί ὅλης τῆς Κεφαλλονιάς ἡ ἐγκαινιολογούμενη ἐκκλησία. Ἀλλά στολίδι καί κόσμημα τῆς ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ὁσιος Γεράσιμος ὁ νέος ἀσκητής. Ἐκεῖνος θά τήν κοσμεῖ μέ τό “κάλλιστον κλέος τῆς ἄνωθεν εὐκοσμίας”, ὅπως λέγει ὁ στίχος τοῦ Συναξαρίου.

Πόσα χρόνια πέρασαν ἀπό τίς 15 Αὐγούστου τοῦ 1579, ποῦ κοιμήθηκε ὁ Ἅγιος; Τετρακόσια δεκατρία ὀλόκληρα χρόνια. Νά, λοιπόν, πού ἀξιοχρέως θά προεξάρχει στήν ἐορταστική σύναξή μας –μυστικά, ἀλλά καί αἰσθητά– ἕνας ἄνθρωπος τετρακοσίων δεκατριῶν χρόνων!

Ἐμεῖς μπορεῖ νά φοβόμαστε τό θάνατο. Αὐτός, ὅμως, τόν νίκησε, τόν χλευάζει. Γιατί, ἀλλιῶς, πῶς θά μποροῦσε νά ὑπάρχει τό λείψανό του σῶο, ἄφθαρτο καί εὐωδιάζον, τόσους χρόνους; Πῶς θά μποροῦσε αὐτό τό ἀνθρώπινο σῶμα νά εἶναι ζωηφόρο καί θαυματουργό;

Κι ἂν οἱ διάφορες ἐπιστημονικές ἀλήθειες εἶναι ἀνίκανες νά μᾶς διαφωτίσουν, ὑπάρχει ὅπωςδήποτε ἡ ἐρμηνεία τοῦ γεγονότος. Καί τήν ἐρμηνεία αὐτή μᾶς δίνει ἡ καθολική ἀλήθεια γιά τόν κόσμον καί τόν ἄνθρωπον, τήν ὁποία εὐαγγε-

λίστηκε ὁ ἴδιος ὁ σαρκωμένος Θεός μας. Ὁ Θεάνθρωπος μᾶς ἀποκάλυψε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν ὀρίζεται μόνο ἀπό μιά βιολογική ἀρχή κι ἀπό ἓνα βιολογικό τέλος· δηλαδή, ὅτι δέν γεννιέται, ἀπλῶς γιά νά πεθάνει κάποτε, συμπληρώνοντας ἓνα βιολογικό κύκλο. Ἀλλά ὅτι γεννιέται, γιά νά ξανοιχθεῖ στήν ἀπεραντοσύνη τῆς φιλανθρώπου προνοίας τοῦ Θεοῦ, γιά νά γίνει μέτοχος τῆς ζωῆς καί αἰωνιότητος τοῦ Θεοῦ, ἕνας μικρός θεός κατὰ Χάρη, δηλαδή κατὰ μετοχήν Θεοῦ.

Βίος τοῦ Ὁσίου

Λαμπρή ἡ γενιά του, ἡ γενιά τῶν Νοταράδων, δοξάστηκε μέ τή δική του ἀγιοσύνη καί μεγαλοσύνη. Ὁ ἱερός του βίος ὀριοθετεῖται ἀπό τό ἔτος 1509 στά Τρίκαλα Κορινθίας καί τό ἔτος 1579 ἐδῶ στά Ὁμαλά Κεφαλληνίας. Στά ἑβδομήντα αὐτά χρόνια περιχωρεῖται μιά ζωή ἀρκετά περιπετειώδης, μέ πολλές μετακινήσεις, μέ μιά ἀνικανοποίητη δίψα μονώσεως, μέ σκοπό τήν πληρέστερη γνώση καί κοινωνία μέ τόν Θεό. Ἀπό τή γενέτειρά του πορεύτηκε διαδοχικά στή Ζάκυνθο, τήν Κωνσταντινούπολη, τό Ἁγιονόρος (ὅπου ἔγινε μοναχός), τήν Παλαιστίνη, τό Σινᾶ, τήν Ἀλεξάνδρεια, τήν Ἀντιόχεια, τή Δαμασκό, τά Ἱεροσόλυμα (ὡς γραμματεὺς τοῦ Πατριάρχου ἐπί δωδεκαετίαν), στό Σαραντάριο Ὅρος, στήν Κρήτη, στή Ζάκυνθο (ἐπί πέντε χρόνια), καί τέλος ἐδῶ στήν Κεφαλλονιά, ὅπου –γέροντας πλέον– ἀναδείχθηκε χειραγωγός ἀγιοσύνης σέ πλῆθος μοναζουσῶν.

Ὁσιος στόν βίο, ἀσκητής στόν τρόπο, ταπεινός στήν καρδιά, “καθαρθεῖς διά τῆς θείας καί θεοποιοῦ ἡσυχίας καί διά τῶν σκληροτάτων νηστειῶν καί τῶν ἀρεμβάστων προσευχῶν”, μαθητής γνήσιος τῆς Πατερικῆς σοφίας, θεοφόρος στήν ὑπαρξη, λατρεύων τόν Χριστό ὀλοτελῶς “ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καί τῆς καρδίας καί τῆς ἰσχύος καί τῆς διανοίας”, μιά

ζωή ολόκληρη θήρευε τό Θεό, ὥσπου Τόν κατέκτησε, μό-
νιμο ἀναφαίρετο θησαυρό στό ὀστράκινο σκεῦος τῆς ἀσκη-
τικῆς του ὑπαρξης. Καί αὐτόν τόν θησαυρό δέν τόν κράτησε
γιά τόν ἑαυτό του. Ὅπως τόν μοιράστηκε μέ τούς συγχρό-
νους του, ἔτσι τόν μοιράζεται ἔκτοτε καί μέ τούς εὐλαβεῖς
προσκυνητές τῆς ἀγιοσύνης του.

Σέ ὄλους ἐμᾶς –κυρίως σέ ὅσους διαθέτουν “ῶτα τοῦ ἀ-
κούειν”– ὁ ἅγιος Γεράσιμος ἐξαγγέλλει τό χαρμόσυνο ἄγ-
γελμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί ἀναστάσεως. Ὁ ἄνθρωπος –
ναί– ἔχει ἀρχή· ἀλλά τό “τέλος” του μπορεῖ νά ξεπεράσει τό
χῶρο καί τό χρόνο. Ἐχει τό προνόμιο νά γίνει μέτοχος στή
ζωή τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Χάρη στήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ
του, μπορούμε νά μεταλαμβάνουμε τή ζωή του, τήν ἀθανα-
σία του, τήν αἰωνιότητά του.

Μέσα ἀπό τό ὄραμα αὐτῆς τῆς αἰωνικῆς πραγματικότη-
τας (πού τήν καθιστᾷ ὀρατή σέ μᾶς τό ἱερό σκῆνωμα τοῦ Ὁ-
σίου Γερασίμου) μπορούμε πλέον νά νικᾶμε τόν ἀτομισμό,
τό συμφέρον, τήν καχυποψία, τόν ἀνταγωνισμό, τή μανία ἰ-
διοκτησίας καί καταναλώσεως. Μέσα ἀπό τό ὄραμα τῆς
(παρούσης καί συγχρόνως ἐσχατολογικῆς) οἰκογένειας τοῦ
Θεοῦ, ἔχουμε τή δύναμη νά ξεπεράσουμε τίς ἐχθρότητες
καί ἐμπάθειες.

Ξέρουμε πλέον ὅτι ὁ θάνατος δέν ἔρχεται, ὅταν κλεί-
σουμε τά μάτια τοῦ σώματος, ἀλλά ὅταν κλείσουμε τήν καρ-
διά μας στόν συνάνθρωπο, πού εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ.
Δίχως τήν πρόγευση καί τήν προσδοκία τῆς Ἀναστάσεως,
δέν πρόκειται ποτέ νά βροῦμε τήν ἀληθινή κοινωνία καί τήν
πραγματική ἀνθρωπιά. Διότι ἡ ἀγάπη, πού εἶναι τό αἷμα τῆς
κοινωνίας τῶν προσώπων, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει δίχως τό
ὀξυγόνο τῆς Χάρης τοῦ Χριστοῦ...

Ὁρθοδοξία καί Δύση

Αὐτό τό ὄξυγόνο τῆς θείας Χάριτος, πού διατηρεῖ ἄφθαρτο τό σκήνωμα τοῦ Ὁσίου, αἰῶνες τώρα τό εἰσπνέουμε ὅλοι ὅσοι ἀνήκουμε στό γένος τῶν Ὁρθοδόξων, καί ἰδιαίτερα ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, χάρη στή θεία λατρεία μας, χάρη στά προσκυνήματά μας, χάρη στούς Ἁγίους μας.

Καί πρέπει νά ὁμολογοῦμε τήν ἰδιαίτερη εὐνοια τοῦ Θεοῦ πρός τό ἔθνος μας. Καθώς εἶναι ἐπιφορτισμένο μέ τήν εὐθύνη νά εἶναι θησαυροφύλακας τῆς Ὁρθοδοξίας μας καί ἡ κυριότερη συνιστῶσα τῆς πανορθόδοξης οἰκογένειας, εὐδόκησε ὁ Θεός νά τό περιθριγκώσει μέ κραταιούς ἀκοίμητους φρουρούς, ὅπως ἐν προκειμένω οἱ τρεῖς Ἁγιοί τῶν Ἑπτανήσων: Σπυρίδων, Γεράσιμος καί Διονύσιος.

Οἱ τρεῖς αὐτοί ἄφθαρτοι προστάτες Ἁγιοί τῶν Ἰονίων, οἱ προστάτες σας Ἁγιοί, σάρξ ἐκ τῆς σαρκός τῆς Ρωμιοσύνης, μᾶς δίνουν τό δικαίωμα νά διαλαλήσουμε τήν πρωτοπορία καί ὑπεροχή τῆς Ἑλληνορθόδοξης πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς στή μεγάλη χοάνη τῆς Πανευρώπης καί πανανθρωπότητας.

Ναί. Ἄν οἱ ἄλλοι λαοί ἔχουν νά ἐπιδείξουν μιά ἐντυπωσιακή ἐπιφάνεια ἐπιστημονικῆς προόδου, διαστημικῆς ἔρευνας, οἰκονομικῆς ἀκμῆς, πολιτικῆς ἰσχύος (ὑποκρύπτοντες τά δεινά τῆς κοινωνικῆς παρακμῆς καί τῶν ἀντικοινωνικῶν μαστίγων)· ἐμεῖς οἱ Νεοέλληνες ἔχουμε νά ἐπιδείξουμε ἕναν ἄλλου εἶδους πολιτισμό καί μιά ἄλλου εἶδους στάση ζωῆς, μέ ὑποδείγματα ἀπόλυτης καταξιώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι οἱ Ἁγιοί. Ἀνέκαθεν καί μέχρι σήμερα.

Ὅταν ὁ Ἕλληνισμός, ἐγκεντρισμένος στήν Ὁρθοδοξία, ἀναδείκνυε Ἁγίους, ἡ Δύση παρήγαγε ἐκμεταλλευτές καί ἀποικιοκράτες, ἀπάνθρωπες ἰδεολογίες καί τυραννικά καθεστῶτα, ἔκλυση τῶν ἠθῶν καί ἀμοραλισμό, φαινόμενα πού

συνεχίζουν νά παράγονται κάτω από τήν στυλνότητα τῆς λεγόμενης πολιτιστικῆς προόδου. Ναί, ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου ἔχει εὐτελισθεῖ τόσο πολύ ἀπό ἕνα πολιτισμό πού ὑποτίθεται ὅτι ὑπηρετεῖ τήν αὐτοθέωση καί αὐτοπραγμάτωση τοῦ ἀνθρώπου!

* * *

Μακαριώτατε Πάτερ,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
ἅγιε Κεφαλληνίας, ὁ καί πνευματικός ἐστιάτωρ τῆς ἱεραῖς αὐτῆς συνάξεως,
ἀδελφοί μου, Κεφαλλῆνες, Ἐπτανήσιοι, συνέλληνες,
εἶναι γεγονός ὅτι ὁ κόσμος μας ἔχει ἀποϊεροποιηθεῖ. Λησμονήσαμε τόν Θεό καί ταυτόχρονα λησμονήσαμε ὅτι ὁ κόσμος (κι ἐμεῖς μέσα στόν σύμπαντα κόσμο) εἴμαστε δημιουργήματα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Ἄντ' αὐτοῦ, βλέπουμε παντοῦ νά λαμπυρίζει ἡ ἀλαζονική κοσμοκρατορία τοῦ χειραφετημένου ἀπό τό Θεό ἀνθρώπου· πού ἔστησε σάν ἄλλο πύργο τῆς Βαβέλ –ἐρήμην τοῦ Θεοῦ, ἐρήμην τῆς Ἐκκλησίας– τό πολύπλοκο οἰκοδόμημα τῶν ἀπρόσωπων δομῶν ὀργανώσεως τῆς κοινωνίας· πού ἀλαζονεύεται, μέσα ἀπό παγκόσμιες μεθοδεύσεις, ὅτι θά ἐπιλύσει τά προβλήματα καί θά ἐπιβάλλει μιά νέα παγκόσμια εἰρήνη, χωρίς τόν Θεό, χωρίς τόν Χριστό.

Καί διαπιστώνουμε ἐν τοῖς πράγμασι, καθημερινά, νά γίνεται τό ἀντίθετο: πόλεμοι καί ἀκοές πολέμων, κυριαρχία τῆς ἀδικίας καί τῶν νόμων τοῦ ἐκάστοτε ἰσχυροῦ, ἐκμετάλλευση τῶν ἀδυνάτων, καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος, μηχανισμοί διάβρωσης τῆς κοινωνίας μέ τίς σύγχρονες κοινωνικές μάστιγες, ἐξευτελισμός τῆς ἀξίας τοῦ κάθε ἀνθρώπου ὡς προσώπου-εἰκόνας τοῦ Θεοῦ. Κι ἀπό τήν ἄλλη, ἕνα πλῆθος ἰδεῶν καί νεοθρησκείων, πού ἐπαγγέλλονται τήν ψευ-

δολύτρωση, έκμεταλλευόμενοι τή σύγχυση, τήν άγωνία, τήν άπογοήτευση τῶν ανθρώπων, τή λαχτάρα για κάποια διέξοδο.

”Έχουμε νά ποῦμε κάτι;

Νά προτείνουμε κάποια λύση;

Νά ὑποδείξουμε κάποια διέξοδο;

Άσφαλῶς καί ἔχουμε τή λύση, τή λύτρωση, τό χαρμόσυνο ἄγγελμα –τό εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τό κοσμοσωτήριο γεγονός τῆς θεανθρώπινης κοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας. Καί μᾶς τό βροντοφωνάζει αὐτό ὁ Ἅγιος τῆς Κεφαλониᾶς, ὁ ἀσκητής, ὁ θαυματουργός, ὁ ἐν σαρκί ἄγγελος, ὁ προστάτης τῶν Ὁρθοδόξων, ὁ νεοφανείς θεοφόρος Γεράσιμος.

Νά, ποιᾶ εἶναι ἡ φύση καί ἡ προοπτική του ἀνθρώπου μᾶς λέει: ὁ Χριστός.

Νά, ποιᾶ εἶναι ἡ καταξίωση καί ἡ θέωση τοῦ ἀνθρώπου: ὁ Χριστός.

Νά, ποιᾶ εἶναι τά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου: ὁ Χριστός.

Ὁ Χριστός ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ Χριστός πού κρατεῖ ἄφθαρτο τό ἱερό σκῆνωμα τοῦ χριστοφόρου Ὁσίου.

Ὁ ἄφθαρτος Ἅγιος Γεράσιμος ὁ Νέος εἶθε –μέ τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου καί τῆς σεπτῆς χορείας τῶν Ἱεραρχῶν– νά μᾶς πιάσει ἀπό τό χέρι καί νά μᾶς ὀδηγήσει “εἰς ὁδόν σωτηρίας”.

Γιά νά μπορέσουμε σήμερα νά στήσουμε στήν Ἑλλάδα μας μιά κοινωνία ἀνθρώπινη, θεανθρώπινη. Καί νά δώσουμε –αὔριο– νόημα καί προοπτική ζωῆς στήν Πανευρώπη, στήν πανανθρωπότητα. Ἀμήν.